

Krizový plán školy

Základní škola a Mateřská škola Chrástany

Obsah

1. Krizový plán ZŠ a MŠ Chrášťany

1. 1. Úvod

1. 2. Rizikové chování

1. 2. 1. Záškoláctví

1. 2. 2. Školní šikana

1. 2. 3. Návykové látky

1. 2. 4. Sebeпоškozování

1. 2. 5. Krádeže

1. 2. 6. Vandalismus

1. 2. 7. Kyberšikana

1. 2. 8. Rizikové chování v dopravě

1. 2. 9. Rizikové sexuální chování

1. 2. 10. Krizové situace spojené s násilím

1. 2. 11. Netolismus

1. 2. 12. Hazardní hraní

1. 2. 13. Domácí násilí

1. 2. 14. Syndrom CAN

1. 2. 15. Homofobie

1. 2. 16. Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus

1. 2. 17. Příslušnost k subkulturám

1. 2. 18. Nová náboženská hnutí

1. 2. 19. Poruchy příjmu potravy

1. 2. 20. Poruchy autistického spektra (PAS), Aspergerův syndrom

1. 3. Kontakty

1. 3. 1. Škola

1. 3. 2. Poradenská zařízení

1. 3. 3. Tísňová volání

1. 3. 4. Pomoc dětem v krizi

1. 4. Přílohy

1. 4. 1. Krizový plán pro prevenci vzniku problémových situací týkajících se žáka s PAS – s návodem

1. 4. 2. Krizový plán pro prevenci vzniku problémových situací týkajících se žáka s PAS – čistý

1. 4. 3. Záznamový arch

1. 4. 4. Záznam o pohovoru se žákem

1. 4. 5. Záznam o pohovoru se zákonným zástupcem žáka

1. Krizový plán ZŠ a MŠ Chrášťany

1. 1. Úvod

Krizový plán školy

- vychází z doporučených postupů při řešení sociálně patologických jevů (SPJ), které se mohou v základní škole objevit
- je konstruován na základě charakteristiky Základní školy a Mateřské školy Chrášťany, je součástí školní dokumentace týkající se primární prevence a školního řádu školy
- cílem krizového plánu školy je stanovit závazný postup pro všechny pedagogické pracovníky školy v případech podezření nebo výskytu sociálně patologických jevů u žáků školy

Krizový plán vychází z následujících dokumentů

Metodický pokyn MŠMT na řešení problematiky šikany ve školách a školských zařízeních (č. j.: 22294/2013-1)

Metodický pokyn MŠMT k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (č. j.: 21291/2010-28)

<https://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>

Prevence sociálně patologických jevů

V rámci **prevence sociálně patologických jevů** je potřeba věnovat zvýšenou pozornost jakýmkoliv změnám v chování či prospěchu, které se u jednotlivce nebo skupiny na škole vyskytnou. Dojde-li k výskytu rizikového chování (Rch) u žáka/skupiny, je nutné postupovat následovně:

1. týká-li se problém jednotlivce, je zapotřebí s ním promluvit v bezpečném a chráněném prostředí, popř. pokusit se zjistit příčinu změny
2. zjištěných poznatků informovat třídního učitele, příp. ředitele školy, metodika prevence, výchovného poradce
3. pokud je Rch ohrožen celý kolektiv, spadá řešení problému výhradně do kompetence metodika prevence
4. metodik prevence (popř. třídní učitel) informuje zákonného zástupce žáky o výskytu Rch. S ohledem na situaci nabídne metodik prevence (popř. třídní učitel) zákonnému zástupci řešení a společně hledají pomoc. V kompetenci metodika prevence (popř. třídní učitel) je také doporučení příslušného poradenského zařízení.

Zákonní zástupci žáka

Zákonní zástupci žáka jsou pravidelně informováni o prospěchu a chování svých dětí v rámci konzultačních hodin, třídních schůzek atd. a mají možnost kdykoliv žádat vysvětlení a objasnění hodnocení nebo postupu řešení. Dále mají možnost se kdykoliv obrátit na ředitele školy a žádat přešetření situace.

Primární prevence

Primární prevence se v působnosti MŠMT zaměřuje na předcházení rizik, jež směřují zejména k následujícím rizikovým projevům v chování žáků:

Záškoláctví	Školní šikana	Návykové látky	Sebepoškozování
Krádeže	Vandalismus	Kyberšikana	Rizikové chování v dopravě
Rizikové sexuální chování	Krizové situace spojené s násilím	Netolismus	Hazardní hraní
Domácí násilí	Syndrom Can	Homofobie	Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus
Příslušnost k subkulturám	Nová náboženská hnutí	Poruchy příjmu potravy	Poruchy autistického spektra (PAS), Aspergerův syndrom

1. 2. Rizikové chování

1. 2. 1. Záškoláctví – MŠMT – 32548/2017-1

Definice

Za záškoláctví je považována neomluvená absence žáka základní školy při vyučování (absenci žáka omlouvá pedagogický pracovník, nikoliv rodič, a to na základě písemné žádosti zákonného zástupce). Jedná se o přestupek, kterým žák úmyslně zanedbává školní docházku.

Toto rizikové chování je většinou spojeno s dalšími rizikovými projevy chování jako je zneužívání návykových látek, netolismus, gambling, dětská kriminalita aj.

Kategorie

Pravé záškoláctví – žák se ve škole neukazuje, ale rodiče si myslí, že do školy chodí.

Záškoláctví s vědomím rodičů (jinak také tzv. skryté záškoláctví)

Záškoláctví s klamáním rodičů - tento typ záškoláctví je však obtížně rozlišitelný od záškoláctví s vědomím rodičů.

Útěky ze školy

Odmítání školy – např. v důsledku problémů ve škole souvisejících s obtížností učiva, při strachu ze šikany nebo výskytu školní fobie nebo deprese.

Postup školy

Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví“, č. j.: MSMT-10194/2002-14

Není-li důvod nepřítomnosti doložen do 2 dnů, kontaktuje třídní učitel zákonného zástupce a informuje jej o absenci žáka.

Prostřednictvím neformálního rozhovoru učitel zjistí důvod nepřítomnosti dítěte. V případě záškoláctví hledá třídní učitel možný motiv, který jej k záškoláctví vedl. Společně domluví další postup ve věci.

O nežádoucím jevu, o kontaktu se zákonnými zástupci, o výstupu, který kontakt přinesl, informuje třídní učitel ředitele školy, školního metodika prevence a výchovného poradce.

Nedaří-li se kontaktovat zákonného zástupce žáka, následuje písemná pozvánka k osobnímu setkání zákonných zástupců s třídním učitelem.

Zápis o schůzce je součástí záznamu o opatřeních, s jehož účelem, jakož i s dalším možným nakládáním s ním, budou zúčastnění seznámeni. Zápis bude učiněn do formuláře, a to s podpisem všech zúčastněných. S rodiči je domluven termín další schůzky, reflektující povahu a závažnost konkrétního případu.

Jestliže se na základě schůzkami nastavené spolupráce nedaří situaci zlepšit, následuje sepsání a podepsání Individuálního výchovného programu.

Pokud ani přes veškerou podporu nedojde k odstranění rizikového chování žáka, je rodina indikována pro spolupráci s další stranou, která má k řešení dané situace potřebné nástroje (odborné či právně vymahatelné). Škola aktuálně využila všech dostupných způsobů řešení rizikového chování žáka a možností podpory zákonných zástupců, případ je předán do kompetence další straně (OSPOD, Policie ČR apod.).

Spolupráce

Školní poradenské pracoviště (školní psycholog, školní metodik prevence, výchovný poradce,

speciální pedagog)

PPP (pedagogicko-psychologická poradenství)

SVP (střediska výchovné péče)

OSPOD (oddělení sociálně právní ochrany dětí)

Státní zastupitelství

Policie ČR

1. 2. 2. Školní šikana - MŠMT 21291/2010-28

Definice

Šikana je forma násilí (agrese), která ve škole ohrožuje naplňování zásad a cílů vzdělávání. Při jejím výskytu dochází k narušení pocitu bezpečí žáků a/nebo pedagogů. I při relativně malé intenzitě šikany může u žáků i pedagogů, kteří šikanou prošli, docházet k závažným psychickým traumatům. Šikanování je agresivní chování žáka, vůči jinému žákovi, případně skupině žáků. Jedná se o opakované (nikoliv nutně) chování, které je založeno na vědomé, záměrné, úmyslné a obvykle skryté snaze ublížit fyzicky, emocionálně a/nebo sociálně. Šikana je charakteristická nepoměrem sil, bezmocností oběti, nepříjemností útoku pro oběť a samoučelností agrese.

Kategorie

Přímá šikana může mít podobu fyzickou (např. bití, plivání, tahání za vlasy, nevhodné doteky apod.) nebo nefyzickou, tj. verbální (např. vulgární nadávky, sexuálně nevhodný jazyk, zraňující komentáře k rase, ...)

Nepřímá šikana má za cíl způsobit emocionální a psychologické utrpení a poškodit sociální status oběti.

Jednou z forem šikany je v současné době také elektronická šikana, tj. kyberšikana. Specifickou podobou je šikana zaměřená na učitele.

Za šikanování se nepovažuje škádlení a jednorázová agrese.

Postup a spolupráce školy

Pedagog musí šikanování mezi žáky neprodleně řešit a každé jeho oběti poskytnout okamžitou pomoc. Škola posoudí a odhadne závažnost situace.

Pedagogové, především školou pověřený a vyškolený pedagog pro prevenci a řešení šikany (např. školní metodik prevence), by měli zvládnout počáteční šikanu.

V případě potřeby se škola obrací na externí odborníky z PPP, SVP.

V případě podezření na spáchání trestného činu či přestupku kontaktuje vedení školy Policii ČR. Škola má ohlašovací povinnost při výskytu šikany v následujících případech:

- škola má povinnost oznámit šikanu zákonnému zástupci jak žáka, který byl útočníkem, tak žáka, který byl obětí.
- škola ohlašuje orgánu sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) takové skutečnosti, které nasvědčují tomu, že dítě je v ohrožení buď proto, že ho ohrožuje někdo jiný nebo proto, že se ohrožuje svým chováním samo.
- u šikany se jedná o případy, které škola oznámila policejnímu orgánu nebo státnímu zástupci a dále případy, které výše uvedeným nebyly oznámeny i přesto, že se stalo něco závažného, protože nebyl zákonný důvod.

Dojde-li v souvislosti se šikanou k jednání, které by mohlo naplňovat znaky přestupku nebo trestného činu, obrací se škola na Policii ČR.

V zákoně č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, ani v jiném zákoně není šikana sama o sobě definována jako trestný čin nebo přestupek, přesto šikana může svým charakterem naplňovat znaky některého z přestupků či trestných činů.

První pomoc při počáteční šikaně

1. odhad závažnosti a formy šikany
2. rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi
3. nalezení vhodných svědků

4. individuální rozhovory se svědky (nepřípustné je společné vyšetřování agresorů a svědků a konfrontace oběti s agresory)
5. ochrana oběti
6. předběžné vyhodnocení a volba ze dvou typů rozhovoru:
  - a) rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření)
  - b) rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku)
7. realizace vhodné metody:
  - a) metoda usmíření
  - b) metoda vnějšího nátlaku (výchovný pohovor nebo výchovná komise s agresorem a jeho rodiči)
8. třídní hodina:
  - a) efekt metody usmíření
  - b) oznámení potrestání agresorů
9. rozhovor s rodiči oběti
10. třídní schůzka
11. práce s celou třídou

Krizový scénář pro výbuch skupinového násilí při pokročilé šikaně

- A. První (alarmující) kroky pomoci
  1. zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany
  2. bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí
- B. Příprava podmínek pro vyšetřování
  3. zalarmování pedagogů na poschodí a informování vedení školy
  4. zabránění domluvě na křivé skupinové výpovědi
  5. pokračující pomoc oběti (přivolání lékaře)
  6. oznámení na policii, paralelně – navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informace rodičům
- C. Vyšetřování
  7. rozhovor s obětí a informátory
  8. nalezení nejslabších článků, nespolupracujících svědků
  9. individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky
  10. rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory, není vhodné konfrontovat agresora (agresory) s obětí (oběťmi)
- D. Náprava
  11. metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny

1. 2. 3. Návykové látky

Definice

Psychoaktivními látkami označujeme chemické látky primárně působící na centrálně nervovou soustavu, kde mění mozkové funkce a způsobují dočasné změny ve vnímání, náladě, vědomí a chování.

Rizikovým chováním rozumíme takové vzorce chování, v jejichž důsledku dochází k prokazatelnému nárůstu zdravotních, sociálních, výchovných a dalších rizik pro jedince i pro společnost.

Závislostní chování v plné míře naplňuje všechny znaky uvedené v definici rizikového chování, neboť má dopady na psychický i fyzický stav jednotlivce, může významně ovlivňovat život uživatele i jeho okolí.

Kategorie

Alkohol

Tabák

Konopné drogy jsou souhrnným označením tří forem návykových látek (marihuana, hašiš, hašišový olej)

Těkavé látky (též prchavé látky) jsou chemické látky, které uživatelé inhalují neboli čichají. Zneužívají se některá ředidla, rozpouštědla (např. toluen), lepidla i plynné látky (např. éter a rajský plyn).

Stimulační látky – nejznámější je pervitin (metamfetamin), kokain

Opioidy se používají jako léky proti bolesti (analgetika, silné opioidy, např. morfin, pethidin, hydromorfon, oxykodon, buprenorfin, piritramid, metadon) a léky proti kašli (antitusika, se slabšími účinky, např. kodein, tramadol, dihydrokodein, pentazocin). Mezi nelegální látky z této skupiny patří především heroin.

Halucinogeny - psychedelika, a to syntetická (např. LSD, DMT, 2C-B) a rostlinná (např. houby s obsahem psilocibinu, ayahuasca, peyotl). Dále se může jednat o disociační drogy (např. PCP, ketamin, muchomůrka červená, oxid dusný, dextrometorfan) a delirogeny (např. rulík zlomocný, durman).

Zneužívání léků je užití léků bez doporučení lékaře, případně v množství větším, než bylo předepsáno lékařem, s cílem intoxikace.

Nové syntetické drogy – nejznámější syntetickou drogou je „extáze“

Postup školy – konzumace návykové látky (NL) ve škole

V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci NL v prostorách školy a školského zařízení nebo v době školního vyučování či v rámci akcí pořádaných školou, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.

- Návykovou látku je třeba žákovi odebrat za přítomnosti další osoby. K takovému účelu poslouží obálka – žák vloží NL za přítomnosti svědka do obálky, obálku pedagogický

pracovník zalepí a svým podpisem přes přelep, podpisem svědka a žáka zajistí objektivitu úkonu. Podle zdravotního stavu žáka případně ihned informuje rychlou záchrannou službu. V případě, že není nutné volat rychlou záchrannou službu, sepíše o události stručný záznam s vyjádřením žáka, a to za přítomnosti svědka, a bezodkladně informuje vedení školy. Tento záznam předá k založení školnímu metodikovi prevence do jeho agendy.

- V případě, kdy je žák pod vlivem NL do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou předlékařskou první pomoc a volá rychlou záchrannou službu a Policii ČR, pokud ji nevolala již dříve.
- Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, postupuje pedagogický pracovník vyrozuměním zákonných zástupců.
- S ohledem na to, že po požití NL není žák způsobilý pobytu ve škole a účasti na vzdělávacím procesu, je nezbytně nutné, aby si jej převzali zákonní zástupci; pokud si jej nemohou zákonní zástupci převzít, může tak po jejich souhlasu učinit osoba blízká. V případě, že zákonné zástupce nelze sehnat nebo si odmítnou pro žáka přijet, je nutné požádat o součinnost Policii ČR a OSPOD.
- Zákonnému zástupci ohlásí škola skutečnost, že nezletilý žák konzumoval NL ve škole i v případě, kdy je žák schopen výuky a dbát pokynů pracovníků školy. Zákonný zástupce má právo se písemně vyjádřit k této skutečnosti a postupu školy.
- Současně škola za podmínek stanovených v § 6 zák. č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, splní **oznamovací povinnost** k orgánu sociálně-právní ochrany dítěte. Oznamovacím místem je příslušný odbor obce s rozšířenou působností podle místa bydliště dítěte.
- Školní metodik prevence poskytne žákovi a jeho zákonným zástupcům základní informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.
- Z konzumace NL ve škole je třeba vyvodit opatření stanovené školním řádem. Je ovšem nutné rozlišovat distributora od uživatele. Uživatel je rizikový sobě a podle typu užití NL může být nebezpečný i okolí, ale jeho jednání z právního hlediska není významně škodlivé (z právního hlediska se zpravidla jedná o přestupkové jednání, na něž se nevztahuje oznamovací povinnost); distributor se vždy dopouští jednání, které má znaky trestného činu. V případě distribuce je stanovena **oznamovací povinnost**.
- Prokázané navádění jiných žáků k užívání NL je považováno rovněž za velmi rizikové a může naplňovat podezření z trestného činu. Nevztahuje se na něj ale oznamovací povinnost podle trestního zákoníku.
- Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů - oprávnění k takovému testování mají pouze speciální subjekty, kterým toto právo ukládá zákon – příslušník Policie České republiky, příslušník Vojenské policie, příslušník nebo občanský zaměstnanec Vězeňské služby, strážník obecní policie nebo osoba pověřená kontrolou podle jiného právního předpisu.

Distribuce NL je v České republice považována za protiprávní jednání splňující znaky trestného činu. Jestliže má pracovník školy důvodné podezření, že ve škole došlo k distribuci NL, musí škola o této skutečnosti vždy vyrozumět místně příslušné oddělení Policie ČR.

V případě podezření, že žák u sebe přechovává NL, je nutné tuto látku zajistit a předat ji policii. Pedagogický pracovník nesmí a není oprávněn takovou látku zlikvidovat nebo předat zákonným zástupcům. Pokud by tak postupoval, dopustil by se protiprávního jednání.

Postup školy – nález návykové látky (NL) ve škole

Pracovníci školy naleznou v prostorách školy látku, kterou považují za NL, postupují takto:

- Látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury, neochutnávají ji, nepřesypávají, nečichají k ní.
- nález ihned uvědomí vedení školy a Policii ČR. Zajištění látky provádí policie, pokud nehrozí zničení nebo ztráta látky. Pedagogický pracovník následně o nález zpracuje písemný záznam.
- V případě časové překážky na straně policie se z praktických důvodů doporučuje za přítomnosti dalšího pracovníka školy s použitím gumových/latexových rukavic vložit látku do obálky, napsat datum, čas a místo nález, obálku přelepit, přelep opatřit razítkem školy a podpisem pedagogického pracovníka a uschovat do školního trezoru, zajištěnou látku následně předat Policii ČR.

Pracovníci školy zadrží u některého žáka látku, kterou považují za NL, postupují takto:

- Zabavenou látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
- nález ihned uvědomí vedení školy, zákonného zástupce a Policii ČR.
- nález sepíší stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byla látka nalezena, datum, místo a čas nález a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byla látka nalezena (nebo který látku odevzdal). V případě, že žák zápis odmítne podepsat, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen ředitel školy nebo jeho zástupce.
- V případě, že je látka nalezena u žáka, který se jí intoxikoval, předají látku zajištěnou výše uvedeným postupem přivolanému lékaři, který se dostaví v případě, že to vyžaduje zdravotní stav žáka. Může to usnadnit léčbu, neboť u řady NL jsou známy protilátky, které odstraní nebo zmírní akutní účinek NL. Další postup nutný k identifikaci látky pak zajistí Policie ČR.

Pracovníci školy mají důvodné podezření, že některý ze žáků má NL u sebe, postupují takto:

- Jedná se o důvodné podezření z protiprávního jednání. Může se jednat o podezření ze spáchání trestného činu, resp. provinění v případě nezletilých osob, nebo přestupku, a proto řešení této situace spadá do kompetence Policie ČR. Není zde sice oznamovací povinnost, ale pouze Policie ČR může provést prohlídku žáka a po příslušných expertizách nechat NL zničit v souladu s právními předpisy.
- Pracovníci bezodkladně vyrozumějí Policii ČR, zkonzultují s ní další postup a informují zákonného zástupce nezletilého žáka.
- Žáka je nutné mít do příjezdu policie izolovaného od ostatních žáků, ale zásadně pod dohledem. U žáka v žádném případě neprovádějí osobní prohlídku nebo prohlídku jeho věcí.

Postup školy – tabák

V případě zjištění kouření u žáků v areálu školy a školských zařízení nebo na mimoškolní akci v rámci plnění školní docházky je třeba informovat pedagogického pracovníka, který následně zpraví zákonné zástupce. Porušení školního řádu řeší odpovědný pedagogický pracovník.

Pedagogický pracovník (třídní učitel, vychovatel, školní metodik prevence) podle závažnosti situace intervnuje nejprve u daného dítěte (informuje o porušení školního řádu, případně udělí výchovná opatření, sdělí žákovi konkrétní rizika, předá relevantní informace a motivuje k nekouření), následně se obrátí na rodiče.

Doporučuje se téma s rodičem diskutovat konstruktivně a citlivě (experimentování s tabákem je v dospívání přirozené), snažit se poskytnout relevantní informace včetně konkrétních rizik, která v případě kouření dítěti hrozí. Pedagogický pracovník může rodiči dále poskytnout odkazy na další informace nebo odborné poradenské služby (např. Národní linku pro odvykání kouření). Cílem je problém řešit primárně na úrovni učitel–dítě–rodič.

Pokud rodiče užívání tabáku u dítěte dlouhodobě nereflektují a opakovaně s pedagogickým pracovníkem/školou nespolupracují, je možné v krajním případě kontaktovat OSPOD.

V případě, že žáci kouří mimo prostory školy či školského zřízení (např. v parku) mimo plnění povinné školní docházky, pedagogický pracovník neuděluje výchovná opatření. Může o tom informovat rodiče nebo provést krátkou intervenci u konkrétního žáka.

Pokud pedagogický pracovník u žáků ve škole či na mimoškolní akci najde tabákové výrobky (včetně elektronické cigarety a jejích komponent), ohlašuje to rodičům dítěte. Pedagogický pracovník ovšem nesmí žáky prohledávat. Pedagogický pracovník ve škole, školském zařízení či na mimoškolní akci může žáka vyzvat k vydání těchto tabákových výrobků (nesmí je však bez souhlasu zabavit) nebo může volně položené tabákové výrobky odstranit z dosahu osob mladších 18 let.

Pokud pedagogický pracovník zajistí u žáka tabákové výrobky, měl by je předat proti podpisu zákonnému zástupci žáka. Dokument o navrácení tabákového výrobku zákonnému zástupci přiloží k zápisu o jeho zajištění.

Spolupráce

Školská poradenská zařízení (pedagogicko-psychologické poradny, speciálně pedagogická centra)
střediska výchovné péče

OSPOD

Zdravotnická zařízení

Adiktologické ambulance pro děti a dorost a další organizace zaměřené na poradenství a léčbu v oblasti závislostí a na primární prevenci (<https://www.drogy-info.cz/mapa-pomoci/>)

Policie ČR

Úřady – kraje, obce (protidrogoví koordinátoři, krajští školští koordinátoři prevence, koordinátoři prevence kriminality aj.)

Výzkumné instituce

Centra pro mladistvé (např. nízkoprahová zařízení pro děti a mládež)

Náboženská centra

1. 2. 4. Sebeпоškozování – MŠMT – 1999/2015

Definice

Sebeпоškozování (automutilace, selfharm) je komplexní autoagresivní chování, které na rozdíl od sebevraždy nemá fatální následky a které lze nejlépe chápat jako nezralou, maladaptivní odpověď na akutní anebo chronický stres, nezvladatelné emoce či myšlenkové pochody.

Kategorie

Řezání (žiletkou, střepem atd.)
Pálení kůže
Škrábání,
Píchání jehlou,
Rozrušování hojících se ran,
Značkování rozpáleným kovem nebo například značkovací pistolí,
Obrušování popálené kůže,
Kousání, údery, nárazy,
Dloubání, tahání kůže a vlasů/ochlupení

Postup školy

Posoudit aktuální riziko závažného sebeпоškození a v případě jeho přítomnosti odeslat žáka, event. i proti vůli rodičů, do spádového psychiatrického zařízení.

Kontaktovat rodinu, systematická dlouhodobá spolupráce s rodinou.

Předat dítě školnímu psychologovi. Pokud škola nedisponuje školním psychologem, lze samozřejmě využít služeb psychologa pedagogicko-psychologické poradny.

Motivovat dítě a rodinu k návštěvě specialisty – krizové centrum, psychologická/psychiatrická ambulance.

Stanovit jasně hranice a pravidla na půdě školy.

Ideální přístup je takový, ve kterém je SP tolerováno, ale vede ke konkrétním důsledkům – například lze zavést pravidlo, že žák může za učitelem přijít kdykoliv, když pociťuje nutkání poškodit se, ale učitel se mu nebude věnovat, pokud se poškodí (za podmínky, že jiný dospělý, učitel či rodič zvládne akutní situaci s eventuálním ošetřením či zabráněním dalším následkům).

V případě přímého rizika vážného zranění nebo smrti následkem sebeпоškození je namístě okamžitá, i nedobrovolná hospitalizace na psychiatrii – při odmítání hospitalizace bývá nutná asistence Policie ČR.

Spolupráce

Problém sebeпоškozování řeší výchovný poradce, školní psycholog, třídní učitel, školské poradenské zařízení, pediatr/pedopsychiatr, event. OSPOD.

V případě přímého rizika závažného ublížení či ohrožení života (přímé riziko = žák drží ve škole žiletku a plánuje se řezat, mluví o sebevraždě atd./nepřímý předpoklad rizika = učitel objeví staré jizvy na zápěstí atd.) - psychiatrické oddělení či klinika spádové nemocnice, centrální příjem nejbližší

psychiatrické léčebny – i nedobrovolně, ideálně po předchozí telefonické konzultaci.

Pokud žák není aktuálně ohrožen závažným sebezraněním (platí pro žáky motivované k řešení situace a hledání pomoci, vynucená konzultace u odborníka málokdy přinese efekt):

- dostupná psychiatrická či psychologická ambulance – ideálně s doporučením od dětského/dorostového lékaře, resp. po telefonickém objednání rodiči (nutno počítat s čekacími lhůtami, zejména pokud bude konzultace hrazena zdravotní pojišťovnou)
- krizová centra – netřeba doporučení zdravotnického zařízení, předchozí telefonická nebo e-mailová domluva vhodná, ale není nutná
- linky důvěry (<http://www.dkc.cz/kontakty.php> nebo www.capld.cz/linky.php)
- Linka Bezpečí – tel. 116 111, pomoc@linkabezpeci.cz

1. 2. 5. Krádeže

Definice

Krádež je takové jednání, při kterém se někdo zmocní věci, která není jeho, a to za účelem si ji ponechat, používat ji apod., aniž by s tím majitel věci souhlasil, nebo o tom byl informován.
U každého podezření o výskytu daného jevu musí být vždy informován ředitel školy.

Postup školy

Informaci, že krádež je hanebný čin a současně protiprávní jednání, sděluje učitel žákům od počátku jejich docházky do školy. Postihy za krádeže ve škole řeší školní řád.

Každý, kdo se dopustí krádeže na školní půdě by měl mít možnost pohovořit si o svém jednání s ředitelem nebo ředitelkou školy.

Pečlivě se zabýváme příčinami.

S náhradou způsobené škody postupujeme jako u vandalismu. Preferujeme nápravu vztahu mezi poškozeným a zlodějem – trváme na tom, aby zloděj věc vrátil přímo poškozenému, omluvil se a nabídnul za své chování nějakou kompenzaci.

Zákonné zástupce zloděje vyrozumíme vždy až poté, kdy budeme přesně znát příčiny, které dítě k takovému chování vedly, a to zejména v případě menších dětí.

Jestliže se jedná o škodu většího rozsahu, vyrozumíme Policii ČR a oznámíme podezření na spáchání přestupku proti majetku, případně trestného činu majetkové povahy.

Policii hlásíme krádež, pokud se jedná o úmyslné zcizení, poškození nebo zničení věci. Hlásíme také tehdy, jestliže o to žádá poškozený nebo poškozená nebo jejich zákonní zástupci. Důležité upozornění - škola není orgán činný v trestním řízení, takže nemůže nic vyšetřovat.

Každou nahlášenou krádeží se zabýváme. Je to důležité poselství jak pro poškozeného, tak pro zloděje.

O krádeži a jejím šetření vedeme záznam, ze kterého budou jasně vyplývat všechny důležité skutečnosti: kdo – kdy – kde – jak – proč – čím...

V případech, kdy se jedná o opakované jednání a výchovná a další opatření, která zvolila škola, neměla žádný účinek, ohlásíme jednání na OSPOD.

Upozornění

Pozor - škoda většího rozsahu (škoda větší dle trestního zákoníku je 50.000,- Kč, škoda velkého rozsahu dle trestního zákoníku je 5.000.000,- Kč, viz. § 138) škoda nikoli nepatrná 5000,- Kč je hranice pro trestný čin.

V případě, že je ukradena věc menší hodnoty než 5000,- Kč (a je to bez použití násilí – překonání překážky, není to vloupání) jedná se o přestupek proti majetku dle § 50 zák. o přestupcích č. 200/1990 Sb. v platném znění.

Spolupráce

Školní poradenské pracoviště (školní psycholog, školní metodik prevence, výchovný poradce,

speciální pedagog)

PPP (pedagogicko-psychologická poradenství)

SVP (střediska výchovné péče)

OSPOD (oddělení sociálně právní ochrany dětí)

Policie ČR

1. 2. 6. Vandalismus – MŠMT – 32549/2007-1

Definice

Jako vandalismus se označuje svévolné poškozování a ničení veřejného i soukromého majetku či podobných statků, které nepřinášejí pachateli žádné materiální obohacení a pro které pachatel zpravidla nemá žádný motiv - většinou tak koná jen pro vlastní potěšení či pro potřebu odreagovat se. Často k němu dochází pod vlivem alkoholu nebo jiných drog.

Postup školy a spolupráce

Snažte se vždy dobrat příčiny daného jednání a s ní následně pracovat. V případě, že se práce s příčinou vymyká vašim možnostem nebo pro ni nemáte zákonné opodstatnění, hledejte na vás navazující instituci nebo organizaci, která s příčinou pracovat může a umí, a zprostředkujte kontakt mezi ní a žákem nebo žákyní, kteří se vandalismu dopustili (PPP, SVP).

Při vandalismu páchaném na půdě školy vyrozumíme:

1. zákonné zástupce (vždy u nezletilých žáků)
2. při odmítnutí spolupráce rodičů, zákonných zástupců nebo při opakovaném vandalismu vyrozumět OSPOD (obecní úřad)
3. pokud nedojde ke smíru – náhrada vzniklé škody, ohlásit věc Policii ČR (do 5 000 Kč řešeno jako přešůpek, nad 5 000 Kč řešeno jako trestný čin)
4. při každém vandalském činu podávat vždy objektivní informace pedagogickému sboru, vychovatelům, žákům a rodičům, aby bylo zamezeno „informačnímu šumu“ a překrucování stavu věci

Při opakovaném vandalismu stejným žákem oslovit pedagogicko-psychologické poradenství nebo střediska výchovné péče (souhlas rodičů, zákonných zástupců, u nezletilých i zletilých žáků).

Snížení možností vandalismu ve škole

Fyzický dohled nad žáky – „dohledy“ i o přestávkách v prostorách, kde se žáci mohou pohybovat
Organizované přestávkové aktivity – nabídnutím nějaké aktivity či zaměstnání může nahradit nudu u žáků a tím předcházet úmyslnému ničení majetku

Odpočinková (relaxační) místa – tato místa mohou přitahovat žáky k různým rozhovorům, kontaktům atd.

Resocializační pedagogiky (resocializační divadlo, sportovní aktivity, dramaterapie, muzikoterapie, výtvarné aktivity)

Komunikace se žáky

Vytváření vhodného klimatu ve škole, třídě

Netolerance jakéhokoli závadového chování

Zakotvení podmínek zacházení se školním majetkem, včetně sankcí a náhrad do školního řádu, a prokazatelné seznámení žáků a rodičů s tímto nařízením

Výchova prací - optimálním řešením náhrady škody je uvedení poškozené věci do původního stavu viníkem (u žáků 2. stupně ZŠ) či za pomoci rodičů (žáci 1. stupně ZŠ), a to vlastními silami, lidskou, fyzickou prací (za předpokladu, že ještě lze vandalsky poškozenou věc opravit)

Průběžná prevence během celého školního roku

Třénink zvládnutí vlastní agresivity, nácvik odolnosti proti stresu v indikovaných případech

1. 2. 7. Kyberšikana – MŠMT – 32550/2017-1

Definice

Kyberšikana je forma agrese, která se uplatňuje vůči jedinci či skupině osob s použitím informačních a komunikačních technologií (počítačů, tabletů, mobilních telefonů a dalších moderních komunikačních nástrojů), a ke které dochází opakovaně, ať už ze strany původního agresora či dalších osob - tzv. sekundárních útočníků (např. opakované sdílení nahrávky, opakované komentování apod.). Oproti formám klasické šikany, která probíhá „tváří v tvář“, má kyberšikana ze své podstaty mnohem větší dosah, který zhoršuje prožívání oběti. V prostředí internetu je svědkem (ale i útočníkem) klidně i několik desítek tisíc lidí. Ti všichni se do kyberšikany mohou zapojit a stát se agresory, případně se zapojit do rozšiřování kyberšikany mezi další uživatele internetu.

Kategorie

Dehonestování (ponižování, nadávání, urážení) v on-line prostředí
Vyhrožování a zastrašování v on-line prostředí
Vydírání v on-line prostředí
Očerňování (pomlouvání) v on-line prostředí
Publikování ponižujících videozáznamů, audiozáznamů nebo fotografií
Ponižování a pomlouvání (denigration)
Krádež identity (impersonation) a její zneužití
Ztrapňování pomocí falešných profilů
Provokování a napadání uživatelů v online komunikaci (flaming/bashing)
Zveřejňování cizích tajemství s cílem poškodit oběť (trickery/outing)
Vyloučení z virtuální komunity (exclusion)
Obtěžování (harassment)
Specifické formy kyberšikany spojené s hraním on-line her
Happy slapping (v překladu „zábavné fackování“)
Kyberstalking (pronásledování ve spojení s využitím informačních komunikačních technologií)
Webcam trolling (zneužívání webkamer pro manipulaci uživatelů internetu prostřednictvím podvržených videozáznamů)

Postup školy

- Podpořit oběť a zajistit její bezpečí
- Zajistit co nejvíce důkazních materiálů
- Incident vždy vyšetřit

Všechny případy je nutné důkladně vyšetřit – pokud nejsme schopni incident sami vyšetřit, můžeme využít podpory externích institucí.

- Informovat rodiče
- Zkonzultovat řešení s dalšími institucemi

V některých případech je vhodné postup řešení a zejména zvolené tresty konzultovat s dalšími subjekty – zřizovatelem školy, případně Českou školní inspekcí a dalšími institucemi.

Po vyšetření celé situace je nutné trvat na konečném stanovisku všech zainteresovaných institucí (např. Policie ČR, OSPOD, pedagogicko-psychologická poradna...) a dalších subjektů (např. rodičů) (Ministerstvo školství, 2009).

Zvolit odpovídající opatření

Při určení trestu využíváme možností nabízených ve scénáři pro řešení tradiční šikany (Kolář, 2011).

Realizovat preventivní opatření

Spolupráce

V případě řešení jednotlivých situací lze využít také metodickou pomůcku MŠMT obsahující anonymizované případy a možnosti jejich řešení (<http://www.msmt.cz/file/43418/download/>).

Škola má ohlašovací povinnost při výskytu šikany v následujících případech (Ministerstvo školství, 2016a):

- Dojde-li k šikaně/kyberšikaně v průběhu vyučování, s ním souvisejících činností anebo poskytování školských služeb
- Škola ohlašuje orgánu sociálně právní ochrany dětí takové skutečnosti, které nasvědčují tomu, že dítě je v ohrožení buď proto, že ho ohrožuje někdo jiný, nebo proto, že se ohrožuje svým chováním samo (viz § 6, 7 a 10 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů (Zákon č. 359/1999 Sb., 2012)); v případě šikany se jedná o všechny případy, které škola oznámila policejnímu orgánu nebo státnímu zástupci, a dále případy, které výše uvedeným nebyly oznámeny i přesto, že se stalo něco závažného, protože nebyl zákonný důvod.
- Dojde-li v souvislosti se šikanou k jednání, které by mohlo naplňovat znaky přestupku nebo trestného činu, obrací se škola na Policii ČR. Trestní oznámení je možné podat také na státní zastupitelství.

V případě závažnějšího stupně šikany/kyberšikany by měl být informován také zřizovatel školy.

E-Bezpečí (www.e-bezpeci.cz)

Poradna E-Bezpečí (www.napisnam.cz)

Projekt E-Nebezpečí pro učitele (www.e-nebezpeci.cz)

Centrum prevence rizikové virtuální komunikace Pdf UPOL (<http://prvok.upol.cz>)

Projekt Seznam se bezpečně (www.seznamsebezpecne.cz)

Linka bezpečí (www.linkabezpeci.cz)

Bezpečně on-line (www.bezpecne-online.cz)

Dětské krizové centrum (www.ditekrize.cz)

Minimalizace šikany MIŠ (www.minimalizacesikany.cz)

Záškoláctví – MŠMT – 32548/2017-1

Definice

Za záškoláctví je považována neomluvená absence žáka základní školy při vyučování (absenci žáka omlouvá pedagogický pracovník, nikoliv rodič, a to na základě písemné žádosti zákonného zástupce či plnoletého žáka, vždy v souladu s pravidly školy, která musí být uvedena ve školním řádu). Jedná se o přestupek, kterým žák úmyslně zanedbává školní docházku.

Prevence záškoláctví, způsob omlouvání nepřítomnosti žáků, řešení neomluvené nepřítomnosti a postup zúčastněných subjektů je popsán v materiálu „Metodický pokyn MŠMT k jednotnému postupu při uvolňování, a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví“, č. j. MSMT-10 194/2002 – 14.

Postup pro řešení záškoláctví je součástí školního řádu.

Kategorie

Pravé záškoláctví – žák se ve škole neukazuje, ale rodiče si myslí, že do školy chodí.

Záškoláctví s vědomím rodičů (jinak také tzv. skryté záškoláctví)

Záškoláctví s klamáním rodičů - tento typ záškoláctví je však obtížně rozlišitelný od záškoláctví s vědomím rodičů.

Útěky ze školy

Odmítání školy – např. v důsledku problémů ve škole souvisejících s obtížností učiva, při strachu ze šikany nebo výskytu školní fobie nebo deprese.

Toto rizikové chování je většinou spojeno s dalšími rizikovými projevy chování jako je zneužívání návykových látek, netolismus, gambling, dětská kriminalita aj.

Postup školy

Není-li důvod nepřítomnosti doložen do 2 dnů, kontaktuje třídní učitel zákonného zástupce a informuje jej o absenci žáka.

Prostřednictvím neformálního rozhovoru učitel zjistí důvod nepřítomnosti dítěte. V případě záškoláctví hledá třídní učitel možný motiv, který jej k záškoláctví vedl. Společně domluví další postup ve věci.

O nežádoucím jevu, o kontaktu se zákonnými zástupci, o výstupu, který kontakt přinesl, informuje třídní učitel ředitele školy, školního metodika prevence a výchovného poradce.

Nedaří-li se kontaktovat zákonného zástupce žáka, následuje písemná pozvánka k osobnímu setkání zákonných zástupců s třídním učitelem.

Zápis o schůzce je součástí záznamu o opatřeních, s jehož účelem, jakož i s dalším možným nakládáním s ním, budou zúčastnění seznámeni. Zápis bude učiněn do formuláře, a to s podpisem všech zúčastněných. S rodiči je domluven termín další schůzky, reflektující povahu a závažnost konkrétního případu.

Jestliže se tedy na základě schůzkami nastavené spolupráce nedaří situaci zlepšit, následuje sepsání

a podepsání Individuálního výchovného programu.

Pokud ani přes veškerou podporu nedojde k odstranění rizikového chování žáka, je rodina indikována pro spolupráci s další stranou, která má k řešení dané situace potřebné nástroje (odborné či právně vymahatelné). Škola aktuálně využila všech dostupných způsobů řešení rizikového chování žáka a možností podpory zákonných zástupců, případ je předán do kompetence další straně (OSPOD, Policie ČR apod.).

Spolupráce

Školní poradenské pracoviště (školní psycholog, školní metodik prevence, výchovný poradce, speciální pedagog)

PPP (pedagogicko-psychologická poradenství)

SVP (střediska výchovné péče)

OSPOD (oddělení sociálně právní ochrany dětí)

Státní zastupitelství

Policie ČR

1. 2. 8. Rizikové chování v dopravě

Definice

Rizikové chování v dopravě můžeme obecně charakterizovat jako takové jednání, které vede v rámci dopravního kontextu k dopravním kolizím a následně k úrazům nebo úmrtím.

Kategorie

- chodec
- cyklista
- cyklista v městském prostředí
- cestující hromadnou dopravou
- spolujezdec v motorizovaném vozidle
- řidič mopedu nebo motocyklu s objemem do 50 cm³

Dělení podle věku:

- 1. stupeň základní školy – chodec, cyklista a cestující hromadnou dopravou
- 2. stupeň základní školy – cyklista v městském provozu

Dělení podle typu rizikového chování:

- rizikové chování způsobené vlivem návykových látek (alkohol a jiné drogy)
- rizikové chování způsobené neznalostí dopravních předpisů
- rizikové chování způsobené osobnostními faktory (agresivní jednání, vyhledávání vzrušujících zážitků, depresivita, přeceňování vlastních schopností)

Postup školy

V rámci preventivních aktivit v dopravě předcházíme:

- nehodám (selhání dopravního systému)
- úrazům
- ztrátám na životech
- psychickým traumatům
- materiálním škodám
- negativním ekonomickým dopadům (např. jako důsledku dopravního kolapsu)
- ničení životního prostředí

Zastřešující organizací pro bezpečnost silničního provozu je BESIP, působící při Ministerstvu dopravy ČR. Na komunální úrovni se jedná o tyto partnery:

- městská policie (zejména v oblasti dozoru a asistence v dopravním provozu v místech s vysokým výskytem dětí – např. projekt Bezpečná cesta do školy),
- dopravní policie (zejména v oblasti vzdělávání a nácviku praktických dovedností),
- BESIP – metodologická podpora a informace,

- Centrum dopravního výzkumu – odborné informace a publikace v oblasti dopravní výchovy

Spolupráce

V oblasti RCH v kontextu dopravy téměř výlučně komunikujeme s rodiči dítěte a domlouváme případné akce orientované na zvýšení kompetencí dítěte v dopravním systému (ideálně dle informací od rodičů, v jakých dopravních situacích se jejich dítě pohybuje). Výjimečně kontaktujeme policii, a to zejména v případě, kdy jsme svědky aktivit dětí, které mohou vést k dopravním nehodám.

1. 2. 9. Rizikové sexuální chování – MŠMT – 1999/2015

Definice

K rizikovému sexuálnímu chování patří předčasný začátek pohlavního života (do této skupiny řadíme také zvýšenou konzumaci pornografie před 15. rokem života), vysoká frekvence pohlavních styků, náhodné známosti, promiskuita, prostituční chování, prezentování vlastních explicitně erotických materiálů na internetu, krvavé sexuální praktiky, vaginální, anální a orální styk bez použití kondomu mimo dlouhodobé partnerství, kde se předpokládá věrnost partnerů.

Dítě může být buď aktivním konatelem rizikového sexuálního chování, nebo jeho obětí. U chlapců může docházet k nárůstu fyzické agrese, u dívek spíše k sebepoškození.

Kategorie

Existují tři základní ukazatele, kdy lze sexuální chování pokládat za škodlivé a kdy by měl učitel zasáhnout:

- pokud ho dítě neprovádí v soukromí
- pokud vznikne podezření, že při něm nějak zraňuje sebe nebo někoho dalšího
- pokud se ze sexuálního chování stane nutkové chování (to znamená, že tomu dítě věnuje tolik prostoru, že zanedbává svoje běžné povinnosti, hygienu, přátele, učení a podobně)

Postup školy a spolupráce

Učitel si může všimnout v chování dítěte čehokoliv, co mu přijde nápadné, nebo dítě může pedagoga samo vyhledat. Pokud to v učiteli vyvolává určité a oprávněné obavy nebo si s tím neví rady, chybějí mu informace a podobně, určitě je namístě poradit se s odborníkem (třídní učitel, školní metodik prevence, výchovný poradce, školní nebo klinický psycholog).

Je dobré, pokud je možná spolupráce s rodiči. V tomto případě lze, podle závažnosti, řešit vzniklou situaci buď na půdě školy (kde je zastoupena kromě rodičů také instituce školy, například učitelem, případně je přítomen mediátor probíhajícího procesu – např. školní psycholog), nebo – ve složitějších případech – zprostředkovat kontakt rodičů se specializovaným pracovištěm, které nabízí psychologické, terapeutické a poradenské služby rodinám a jejich jednotlivým členům nacházejícím se v obtížné životní situaci.

<http://www.csspraha.cz/triangl>

V případě, že rodiče nemají zájem řešit situaci, je potřeba navázat spolupráci se školním metodikem prevence, výchovným poradcem, školním nebo klinickým psychologem, kteří by měli operovat s vlastní sítí důležitých kontaktů pro řešení nadstandardních problémů.

Dospělý je povinen chránit a prosazovat nejlepší zájem dítěte. Zjištěné násilí páchané na dítěti (i sexuální) je povinen ohlásit OSPOD nebo na Policii ČR. Další možnost, jak anonymně ohlásit zjištěné násilí na dětech, nabízejí internetové stránky <http://www.protikorupcni-linka.cz/cs/Obecna-temata/Nasili-na-detech/>.

1. 2. 10. Krizové situace spojené s násilím – MŠMT – 1398/2015-1

Definice

Krizové situace spojené s násilím ve školním prostředí zahrnují zejména rizikové chování, které je vyvoláno krizovou situací, která přichází z:

vnitřního prostředí - řešení konfliktů neadekvátním způsobem, zejména šikana, kyberšikana, vandalismus, útok na školu ze strany žáků, případně ze strany pedagogů.

vnějšího prostředí - řešení konfliktů neadekvátním způsobem, násilí způsobené osobou, která navštívila školu - obvykle rodič/rodiče žáka, násilí způsobenému osobou/osobami, která vnikla do školy nebo jejího okolí a ohrožuje školu násilím nebo jinými prostředky, které mohou ohrozit žáky, pedagogy a další pracovníky školy.

Mezi pachatelé mohou být lidé psychicky nemocní, nebo také lidé, kteří násilím proti škole řeší další osobní nebo společenský konflikt. Pachatelé mohou jednat na úrovni jednotlivce nebo skupiny. Pachatelé se tak mohou lišit jak vlastní motivací pro násilný čin, tak také svojí národností, etnickou příslušností, socioekonomickým statutem, akademickým prospěchem i rodinným zázemím

Postup školy

Problematika	Instrukce/umístění		Pověřená osoba
Kontaktní informace na rodinné příslušníky	katalogové listy žáků DM Software	ředitelna	ředitelka školy zástupce ředitelky školy
Kontaktní informace na zaměstnance školy	osobní složky zaměstnanců DM Software	ředitelna	ředitelka školy zástupce ředitelky školy
Informování vyučujících a personálu o krizové situaci	telefonicky osobně		ředitelka školy zástupce ředitelky školy informovaný učitel
Upozornění policie na pohotovostní situaci ve škole	158		ředitelka školy zástupce ředitelky školy informovaný učitel
Stanovení pohotovostních komunikačních linek pro přivolání zdravotnické pomoci	155 112		ředitelka školy zástupce ředitelky školy informovaný učitel
Svolání učitelů a poskytnutí faktických	telefonicky osobně	heslo: Porada v 16: 30	ředitelka školy zástupce ředitelky školy

informací			
Informování rodičů	telefonicky		třídní učitel ředitelka školy zástupce ředitelky školy
Poskytování informací rodičům o postupech při pomoci dětem, které prošly krizovou situací			metodik prevence výchovní poradce třídní učitel
Společné shromaždiště		hřiště za školou	
Vjezd/vstup zdravotníka/policisty na místo krize		příjezd u školní kuchyně přední vchod školy	
Instrukce pro zvládnutí pořádku ve třídě během vyhlášení krizové situace		jednejte v klidu, s rozvahou a bez paniky nejdříve chraňte život a zdraví, teprve potom majetek nepodceňujte riziko vzniklé situace, dodržujte doporučené pokyny seřadte žáky a přejděte společně na shromáždění nezapomeňte na třídní knihu zkontrolujte počet žáků, zavřete okna a dveře, nezamykejte	vyučující
Zrušení či přerušování vyučování	osobně úderů kovovou tyčí do zavěšené kolejnice – při požáru hlasité volání HOŘÍ		ředitelka školy zástupce ředitelky školy informovaný učitel
Poskytování informací médiím v situaci krize			ředitelka školy zástupce ředitelky školy
Krizové intervence			metodik prevence výchovní poradce třídní učitel

Odpovědnosti jednotlivých učitelů		každý učitel odpovídá za třídu, ve které právě vyučuje	učitelé
Zaměstnanci s kurzem první pomoci	M. Machová		
Alternativní přesun žáků domů	spolupráce se rodinnými příslušníky	rozvoz žáků rodinnými příslušníky	třídní učitelé ředitelka školy zástupce ředitelky školy

Spolupráce

Partnerskou síť tvoří v první řadě: ředitel, zástupci ředitele, pedagogové, další zaměstnanci, žáci. Na úrovni školy je dále důležitou složkou pro řešení krizové situace školní poradenské pracoviště. Další úrovní je skupina rodičů a osob odpovědných za výchovu u dětí, případně také osob, jimž je dítě svěřeno do péče (náhradní rodinná nebo výchovná péče). Pro případ krizové situace je vhodné mít vytvořený seznam kontaktů na všechny osoby, jimž je třeba podat sdělení či požádat o součinnost.

Pedagogicko-psychologické poradny

Školní psycholog

Střediska výchovné péče

Krizové linky

Bezpečnostní složky, hasičský záchranný sbor a zdravotnické zařízení.

1. 2. 11. Netolismus – MŠMT – 1999/2015

Definice

Termínem netolismus označujeme závislost (závislostní chování či závislost na procesu) na tzv. virtuálních drogách.

Kategorie

- počítačové hry
- sociální sítě
- internetové služby (různé formy chatu),
- virální videa
- mobilní telefony
- televize aj.

Postup školy

Zásadní pro možnost poskytnutí pomoci je vytvoření důvěryhodného vztahu mezi školou zákonnými zástupci dítěte. Vzájemná spolupráce s cílem poskytnout dítěti podporu je základní podmínkou pro započítání jakékoliv intervence.

Učitel by měl dokázat vzbudit důvěru a nabídnout adekvátní pomoc. Tou může být především zprostředkování kontaktů na odborná zařízení a podpora žáka při řešení obtížných situací, které mu jeho rizikové chování přináší. Nutná je vždy spolupráce s kolegy, vedením, a především zákonnými zástupci žáka.

Spolupráce

Pedagogicko-psychologická poradna

Středisko výchovné péče

Odborná zdravotnická zařízení

Nestátní organizace orientované na danou problematiku

Kromě těchto místně příslušných institucí můžete získat informace a pomoc také prostřednictvím následujících portálů:

<http://www.saferinternet.cz/>

<http://www.e-bezpeci.cz/>

<http://www.nebudobet.cz/>

1. 2. 12. Hazardní hraní

Definice

Jako hazardní hraní či hráčství lze označit jakékoliv jednání, které vyžaduje nevratné investice (peníze nebo jinou hodnotu) s vidinou zisku založeného na náhodě nebo nejistém výsledku. Součástí tohoto chování je představa rychlého získání peněz nebo jiných hmotných výher. Ti, kteří hrají, získávají patologickou závislost na hře. S tím přichází a rostou finanční problémy, které se hráči snaží vyřešit další účastí na hře.

Kategorie

Peněžité nebo věcné loterie (losy), tomboly, číselné loterie a okamžité loterie, bingo, kurzové, dostihové a jiné sportovní sázky, sázkové hry v kasinu (ruleta, blackjack apod.), výherní hrací přístroje, sázkové hry provozované prostřednictvím centrálního a lokálního loterijního systému, karetní hry a sázkové hry na internetu.

Během období nejméně jednoho roku se vyskytnou dvě nebo více epizod hráčství.

Tyto epizody nejsou pro jedince výnosné a opakují se přesto, že vyvolávají tíseň a narušují každodenní život.

Jedinec popisuje silné puzení ke hře, které lze těžko ovládnout, a hovoří o tom, že není schopen silou vůle hře odolat.

Jedinec je zaujat myšlenkami a představami hraní a okolností, které tuto činnost doprovázejí

Postup školy

Hazardní hra v prostorách školy a v jejím okolí by se neměla tolerovat. Škola může zamezit zejména on-line hazardním aktivitám tím, že se naučí účinně blokovat hazardní servery na své internetové síti.

V případě podezření, že se nezletilý žák věnuje hazardnímu hraní, by měl učitel (či lépe třídní učitel) v první řadě informovat rodiče žáka při osobním setkání. Podporu v této situaci mohou poskytnout pracovníci školního poradenského pracoviště (školní metodik prevence, výchovný poradce či školní psycholog).

Pokud rodiče odmítají spolupracovat s pracovníkem školy, je škola oprávněna vyrozumět OSPOD.

V případě vážného či odůvodněného podezření zákon dokonce určuje školskému zařízení za povinnost nahlásit tuto skutečnost OSPOD.

V případě nutnosti návazné intervence pro žáka či třídní kolektiv je možné se obrátit na oblastního metodika prevence z pedagogicko-psychologické poradny, který může poskytnout metodickou pomoc či školu případně osobně navštívit.

Pokud má učitel důvodné podezření, že byl v souvislosti s hazardním hraním spáchán trestný čin (krádež, podvod, ublížení na zdraví atp.), měl by o této situaci informovat ředitele školy a v koordinaci s pracovníky školního poradenského pracoviště zvolit vhodný postup vyšetření události. O tomto postupu by měl být vyhotoven písemný zápis. Škola má ze zákona povinnost se v případě spáchání trestného činu (či podezření na spáchání) obrátit na orgány činné v trestním řízení, tj.

Policii ČR.

Spolupráce

Školská poradenská zařízení (PPP), střediska výchovné péče

Nestátní neziskové organizace zaměřené na problematiku adiktologických služeb a primární prevence

Zdravotnická zařízení (ordinace klinických psychologů, adiktologické poradny, psychiatrické AT ambulance, psychiatrické nemocnice)

Protidrogoví koordinátoři, krajszí školští koordinátoři prevence, koordinátoři prevence kriminality aj.

1. 2. 13. Domácí násilí – MŠMT – 44400/2014

Definice

Domácí násilí představuje obvykle fyzické, psychické, nebo sexuální násilí mezi blízkými osobami, k němuž dochází skrytě v soukromí. Je typické, že se intenzita násilného chování v průběhu času stupňuje, což snižuje schopnost oběti i agresora toto chování zastavit a pracovat na nápravě narušeného vztahu.

Kategorie

- Psychické násilí
- Fyzické násilí
- Sexuální násilí/zneužívání
- Ekonomické zneužívání
- Sociální násilí/izolace

Postup školy

Není úlohou pedagoga, usuzovat na domácí násilí na základě svých pocitů, vyvozovat je z chování a projevů dítěte. Pedagog je však povinen jednat v okamžiku, kdy se mu například dítě svěří, či pokud zaznamená dlouhodobé nezpochybnitelné známky násilí páchaném na dítěti (podvývka, modřiny aj.)

Situaci nemůže řešit pedagog sám, ale vždy s dalšími odborníky. Vhodné je obrátit se na nejbližší středisko výchovné péče.

Pokud se ukáže, že je dítě obětí domácího násilí, které splňuje skutkovou podstatu trestného činu, je zaměstnanec školy povinen tuto skutečnost oznámit Policii ČR a OSPOD.

Učitel nemůže poskytovat terapeutické služby, nutit dítě k výpovědi či intervenovat v rodině.

Působení na děti, které se s domácím násilím setkali ať již ve formě obětí či svědků náleží odborníkům (psychologům, terapeutům, příp. psychiatrům), nikoli škole. Pedagog by však (pokud ví, že dítě bylo obětí, svědkem násilí) měl toto zohlednit ve svém přístupu k dítěti a třídě jako celku – měl by se k dítěti chovat stejně jako k ostatním (zbytečně nelitovat apod.), ale zároveň by měl být opatrný ve svých výrocích a hodnoceních, aby zbytečně dítěti neublížil.

Rolí učitele je zprostředkovat dítěti potřebné informace a přizvat k řešení situace odborníky, kteří se dané problematice systematicky věnují.

Když se dítě pedagogovi svěří:

Kladte dítěti otevřené otázky, které umožňují, aby Vám svými slovy popsal, co se stalo:

- Řekni mi, co se stalo...
- Co se stalo potom?
- Kde jsi přišel/a k této modřině?

Pokud získá pracovník školy hodnověrným způsobem poznatky o tom, že někdo připravuje, páchá nebo již spáchal jednání, které lze posoudit jako týrání dítěte, má podle platných zákonů tzv. oznamovací povinnost.

Pokud má učitel podezření na domácí násilí a zároveň týrání dítěte a rodiče odmítají se školou komunikovat, měla by se škola snažit komunikovat s obětí domácího násilí a přimět ji situaci v zájmu dítěte řešit – například odkázáním na centra pomoci pro oběti domácího násilí. Pokud přesto rodič odmítá komunikovat, má škola v případě podezření na trestný čin povinnost dát podnět policii, informovat OSPOD – sociální pracovníce může vyšetření dítěte psychologem nařídit.

Spolupráce

Policie ČR

OSPOD

Asociace pracovníků intervenčních center (adresář všech center v celé ČR): www.domaci-nasili.cz

Dětské krizové centrum Praha www.ditekrize.cz

Linka bezpečí dětí a mládeže linkabezpeci.cz tel.: 116 111

1. 2. 14. Syndrom CAN

Definice

Syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte (CAN - Child Abuse and Neglect). Jde o jakoukoliv formu týrání, zneužívání a zanedbávání dětí, která je pro naši společnost nepřijatelná. Dítě nejčastěji poškozují jeho rodiče a další členové rodiny, pokud jsou k dítěti necitliví a bezohlední a pokud je podřizují nebo využívají k uspokojení vlastních potřeb. Takové chování můžeme chápat jako zneužití fyzické síly nebo psychické nadřazenosti a moci dospělého nad podřízeným a závislým dítětem.

Postup školy

Když učitel po zpozorování neklamných známek vzbuzujících podezření na syndrom týraného dítěte dojde k závěru, že dítěti je potřeba pomoci, měl by se vždy nejdříve pokusit navázat s žákem osobní kontakt.

V situaci, kdy se učitel nedaří navázat komunikaci s žákem, je dobré obrátit se na pedagogicko-psychologickou poradnu.

Jednou z možností je, že učitel žákovi, který se nechce se svým problémem svěřit, doporučí, aby se obrátil na Linku bezpečí.

Učitel by se měl také obrátit na jeho spolužáky nebo sourozence a zeptat se jich, zda o příčině jeho problémů nevědí něco bližšího.

Pokud si učitel pozve do školy zákonné zástupce žáka, neočekává se, že by na ně měl hned udeřit s tím, aby mu vysvětlili, kdo u nich doma týrá jejich dítě. Učitel by měl v první fázi po rodiči chtít, aby pouze okomentoval to, jak si vysvětluje problémy, které učitel u dítěte vyzoroval.

Pokud učitel od rodičů nic nezjistí, a dítě se chová i nadále nezvykle, jde o další důvod k zapojení odborníka.

V případě, že má učitel podezření na týrání žáka, situace se nezlepšuje a komunikace s rodiči také k ničemu nevede, je nezbytné kontaktovat především OSPOD.

Sexuální zneužívání: Dozvíím se – oznámím řediteli – kontaktujeme Policii ČR a OSPOD.

Spolupráce

Policie ČR
OSPOD
Dětské krizové centrum, tel: 241 484 149
Internetová poradna: problem@ditekrize.cz
Linka bezpečí, tel: 800 155 555
Linka důvěry RIAPS: 222 580 697, linka@mcssp.cz
www.capld.cz/linky.php (adresář linek důvěry v celé ČR)

1. 2. 15. Homofobie

Definice

Homofobie v nejširším slova smyslu zahrnuje postoje a chování vyjadřující nepřátelství vůči lidem s menšinovou sexuální orientací či pohlavní identitou, respektive vůči lidem, kteří vybočují z běžných genderových norem. V užším slova smyslu se jedná pouze o postoje a jednání negativně namířené vůči homosexuálním lidem.

Kategorie

Homofobie je více rozšířená v chlapeckých kolektivech a negativně koreluje se vzděláním. Je zde riziko jejího výskytu včetně souvisejících agresivních projevů zejména mezi chlapci s nižší intelektovou úrovní. Zvýšené riziko zvláště agresivních projevů tohoto typu je u mladých lidí, kteří se hlásí pravicovému extremismu, který má většinou vyhraněně homofobní rysy.

Postup školy

Méně výrazné projevy homofobie může řešit pedagog sám za pomoci školního metodika prevence, školního psychologa či odborníka z některé nevládní neziskové organizace. V případech závažnějších forem homofobních projevů, zejména rozvinuté šikany je vhodné kontaktovat především pracovníky pedagogicko-psychologických poraden, kteří obvykle mají zkušenosti s řešením šikany obecně, i když někdy postrádají povědomí o specifických šikany homofobní. Je-li podezření na spáchání trestného činu, potom je třeba kontaktovat Policii ČR v souladu s pokynem MŠMT; ke stažení zde: <http://www.msmt.cz/socialni-programy/spoluprace-predskolnich-a-skolskych-zarizeni-s-policii-cr>

Spolupráce

PPP
Policie ČR

1. 2. 16. Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus

Definice

Za extremistické chování lze považovat takové, které je vědomě konáno ve prospěch politických, náboženských a etnických hnutí a ideologií, která směřují proti základům demokratického ústavního státu.

Kategorie

- Rasistické chování
- Xenofobní chování
- Antisemitské jednání
- Extremismus (pravicový, levicový, environmentální, etnicko-regionální)

Rizikové typy chování žáků/studentů:

- verbální a fyzické napadání spolužáků, zaměstnanců či návštěvníků školy kvůli jejich politickému či náboženskému přesvědčení anebo rasovému, národnostnímu, etnickému či třídnímu původu (včetně střetů různých extremistických či etnicky/nábožensky vymezených part a skupin)
- revizionistické zpochybňování oficiálních výkladů historie či pojetí soudobé demokracie ve prospěch extremistického výkladu
- agitace ve prospěch extremistických hnutí na půdě školy a snaha o získání nových stoupenců mezi vrstevníky (včetně možnosti vytváření extremistických part a skupin ve škole)
- využívání školního vzdělání a výcviku k nabytí znalostí, dovedností a schopností pro bezprostřední využití v extremistické scéně (návěst bojových umění v kroužcích sebeobraně apod.)
- využití školních prostor, zařízení a přístrojů ve prospěch extremismu (např. využití školních počítačů a serverů k vytváření a umístění extremistických internetových stránek)
- zanedbávání školních povinností kvůli volnočasovým extremistickým aktivitám mimo školu

Postup školy

- Zjistit hloubku extremistického přesvědčení či rasistických, xenofobních anebo antisemitských postojů u jednotlivců a zjistit jejich případné vazby na extremistickou scénu mimo školu.
- Zjistit rozšíření uvedených postojů v kolektivu, třídě, škole.
- Vyvolat diskusi o problémech souvisejících s uvedenými postoji s cílem odhalit jejich příčinu.
- Nabídnout alternativní volnočasové aktivity.

- Zaměřit výuku na tyto problémy.
- Okamžitě a razantně vystoupit proti projevům intolerance mezi žáky vyvolanými uvedenými postoji a názory.
- Pozvat experty k diskusi s žáky/studenty.
- Informovat rodiče v případě zjištění uvedených hlouběji zakotvených postojů a nabídnout jim spolupráci.
- V případě závažných projevů (především násilných) informovat bezpečnostní složky (Policii ČR).

Rodiče vyrozumět v případě opakovaných verbálních či vizuálních projevů s možným extremistickým podtextem či v případě odůvodněného podezření na účast žáka v konsistentní extremistické partě a v případě užití násilí s extremistickým, rasistickým xenofobním anebo antisemitským podtextem. Policii vyrozumět v případě podezření na promyšlenou a extremisticky, rasisticky, xenofobně nebo antisemitsky motivovanou činnost (např. opakované rasistické verbální výpady se závažnými dopady na psychiku terčů takových výpadů apod.) a na takto motivované vážnější formy násilí.

Spolupráce

Policie ČR

1. 2. 17. Příslušnost k subkulturám – MŠMT – 1999/2015

Definice

Subkultury jsou přirozenou součástí života dospívajících, inklinace k nim se tedy začíná výrazně projevat od cca 13. roku života. V rámci psychického vývoje tato příslušnost představuje důležitou součást přechodu mezi dětstvím a dospělostí. Přestože je přínos subkultur pro psychický vývoj dospívajícího zřejmý, negativním dopadem příslušnosti k některým subkulturám může být osvojení si některých forem rizikového chování, nejčastěji různé formy závislostního jednání (konzumace nejrůznějších drog či ulpívání na jednom typu činnosti).

Kategorie

Anarchismus - chování členů této subkultury může být namířeno proti autoritám, pravděpodobně bude patrný odpor vůči nařízením, pravidlům, školní disciplíně apod.

Emo - možná apatie vůči školním povinnostem, výrazná až provokující image, u labilních jedinců známky sebepoškození

Gothic/Witch - horší navazování běžných sociálních kontaktů, časté předsudky okolí, v ojedinělých případech podpora již existujících patologií – např. depresivita či sklon k násilí

Hip-hop - tvorba graffiti (přestupek), konzumace marihuany, dlouhodobá rezignace na školní povinnosti – výrazná a dlouhotrvající demotivace

Punk - možná dlouhodobá rezignace na „běžné“ hodnoty, riziko záškoláctví, sníženého prospěchu, obtíže s autoritami – zejména nekázeň, drzost, nadměrná konzumace alkoholu, okrajově také marihuany, přestupky vůči veřejnému pořádku, zejména na politických akcích (zejména pak členové anarchistických hnutí, specificky pak hnutí AntiFa)

Ska/Reggae - konzumace především tzv. „měkkých“ drog, zejména marihuany, občas se vyskytují také syntetické drogy, přestupky vůči veřejnému pořádku, zejména na politických akcích

RPG komunity / síťové PC hry - možné „vzdálení se“ od reality a postupná ztráta zájmu o školní a jiné povinnosti, snížené množství prožitků nejrůznější povahy z reálného světa (např. prožitá láska, přátelství, zábava apod.), možná tvorba závislosti při zvýšené frekvenci hraní

Skinheads - vyšší riziko agresivního chování (např. konflikty s radikálními anarchistickými skupinami či Romy); možné podílení se na protizákonných aktivitách ve smyslu činností ukotvených v trestním zákoníku v paragrafu „Podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka“, zločinů z nenávisti, popírání genocidy aj.

Postup školy

Školní metodik prevence s výchovným poradcem, školním psychologem, třídním učitelem, se školským poradenským zařízením, v součinnosti se zákonnými zástupci spolupracují na odhalování příčin a možných negativních dopadů, tj. rizikového chování vyplývajícího z příslušnosti k subkultuře.

- 1) Samotná příslušnost k subkultuře ještě nic neznamena, nenese automaticky nebezpečí výskytu rizikového chování. Negativní pohled na danou subkulturu může být výsledkem

vlastních předsudků.

- nenechte se zmást vzhledem – to, že někdo vypadá pro dospělého nepřijatelně, ještě nemusí znamenat, že se nepřijatelně i chová
  - snažte se akceptovat příslušnost žáka k subkultuře jako jeho vývojovou potřebu, nezesměšňujte její, nekomentujte to, co lze z pohledu dospělého jedince považovat za nevhodné či směšné
  - kritizujte chování, nikoliv subkulturu: případnou kritiku směřujte na daného jedince a jeho chování, nikoliv na jeho příslušnost k dané skupině, nebo snad na skupinu jako celek („to je těmi tvými kumpány a tou hudbou, kterou posloucháte“), vytváří to pocit křivdy a „házení do jednoho pytle“
- 2) Snažte se o dané subkultuře něco dovědět – pomůže vám to v komunikaci s daným jedincem. Naprostá většina dospívajících je vnitřně nejistá, proto uvítá spíše přijetí než kritiku – na tu bude reagovat defenzivně.
- 3) Možná rizika dané subkultury berte jako možnost, ne jako jistotu.
- skutečnost, že v rámci dané subkultury existuje zvýšené riziko rizikového chování, ještě neznamená, že tak jednájí všichni.

Specifická intervence je řízena povahou rizikového chování (viz doporučený postup při závislosti na návykových látkách, záškoláctví apod.).

Co by mělo být cílem řešení: cílem řešení by mělo být oddělit příslušnost k subkultuře a projevy rizikového chování. Tj. neřešit a nesankcionovat příslušnost k subkultuře, ale pouze rizikové chování. Žádná subkultura nemá za „povinnost“ brát drogy či chodit za školu

Spolupráce

Pokud má učitel jistotu, že byl spáchán trestný čin, má ze zákona povinnost obrátit se na orgány činné v trestním řízení. Pokud má takovéto podezření, zákon určuje školskému zařízení za povinnost nahlásit tuto skutečnost na OSPOD.

1. 2. 18. Nová náboženská hnutí – MŠMT – 1999/2015

Definice

Pod pojmem „sekta“ určitou ohraničenou sociální skupinu, jejíž členové sdílejí ideologický koncept, jehož prostřednictvím se skupina vymezuje vůči svému okolí, a dochází při tom k postupné sociální izolaci, manipulaci a ztrátě soukromí.

Kategorie

- Náboženské kultury
- Politické kultury
- Psychoterapeuticko-výchovné kultury
- Komerční kultury

Postup školy

U každého podezření o výskytu daného jevu by měly být vždy informovány tyto osoby:

- ředitel školy/školského zařízení
- rodiče/zákonný zástupce
- třídní učitel

Pokud je rodina členem společenství se znaky sekty a není podezření na zanedbávání péče či jiný trestný čin vůči dítěti, není možné ze strany pedagoga ovlivnit zapojení dítěte do tohoto společenství.

Pedagog si musí stanovit své cíle, kterých může ve své pomoci dosáhnout (zejména předávat informace o rizicích sekt, nerozbit s dítětem vzájemný vztah apod.).

Je nutné, aby si pedagog zachoval chladnou hlavu a vyhnul se nepřiměřenému tlaku na žáka; čím větší je tlak ze strany pedagoga, tím větší je destrukce vztahu ve směru k dítěti i od něj.

Nesnažit se „pravdivě argumentovat“, je to zbytečné.

Zachovat si „životní optimismus“ (vyhledat jiné pedagogy, co mají stejný problém ve třídě, radit se s nimi, sdílet i jejich názory, snažit se být přes veškeré vyčerpání trpělivý a vyčkávat, nezapomenout stále žít také „svůj“ život).

V českých právních předpisech není žádným způsobem omezeno nošení náboženských symbolů ve veřejném prostoru, tedy ani ve škole. Žák/yně tedy může ve školním prostředí nosit/užívat náboženské symboly, avšak jen tehdy, pokud nezvyšují riziko ohrožení zdraví žáka či ostatních, či neznemožňují výkon určité činnosti. Nedoporučuje se tak např. nošení řetízků při hodinách tělesné výchovy aj. Nošení muslimských šátků (hidžábu) by nemělo především ohrožovat bezpečnost nositele atd.

Spolupráce

- Školní poradenské pracoviště (školní psycholog, školní metodik prevence, výchovný poradce, speciální pedagog)
- PPP
- SVP
- Linka důvěry

Pokud má pedagog jistotu, že byl spáchán trestný čin, má ze zákona povinnost obrátit se na orgány činné v trestním řízení; pokud má takové podezření, zákon určuje školskému zařízení za povinnost

nahlásit tuto skutečnost na OSPOD. V případě, že zákonní zástupci odmítají spolupracovat se školou a odmítají se účastnit výchovných komisí, je škola opět oprávněna vyzoomět OSPOD.

1. 2. 19. Poruchy příjmu potravy

Definice

Mentální anorexie a bulimie představují ve svých projevech mezní polohy jídelního chování od život ohrožujícího omezování příjmu potravy až po přejídání spojené se zvracením nebo jinou nevhodnou kompenzací energetického příjmu. Pro obě poruchy je příznačný nadměrný strach z tloušťky, nespokojenost s tělem a nadměrná snaha o dosažení štíhlosti a její udržení. Další psychické a zdravotní problémy většinou souvisí s mírou podvýživy a s intenzitou užívaných „metod“ na zhubnutí.

Postup školy

Učitel není terapeut, zprostředkuje ale dítěti a rodině zpětnou vazbu o některých jídelních zvyklostech dítěte, může pomoci předcházet šikaně pro fyzický vzhled a výkon (zejména učitelé tělocviku), doporučit, popř. zprostředkovat kontakt s psychologem nebo lékařem. Opatrně se pouštět do oblasti „zdravé výživy“ a redukce hmotnosti (doporučení mohou být jednostranně, přehnaně interpretována).

Spolupráce

Škola informuje: pediatra, zákonné zástupce vždy, když dítě výrazněji zhubne, opakovaně bylo přistiženo, že zvrací (stačí informace od vrstevníků), sebepoškozuje se, pokud dítě nechodí do školní jídelny.

- Anabell – občanské sdružení (posta@anabell.cz)
- Krizové centrum RIAPS (Chelčického 39, Praha 3, 222 58 06 97)
- Linky důvěry
- Síť organizace STOB (redukce nadváhy – programy pro rodiny)
- Fórum zdravé výživy: www.fzv.cz

1. 2. 20. Poruchy autistického spektra (PAS), Aspergerův syndrom - MSMT- 5217/2017-1

Definice

Poruchy autistického spektra (dále jen „PAS“) jsou skupinou poruch, které se diagnostikují na základě projevů chování. Jedná se o vývojové poruchy, mezi které jsou řazeny mj. dětský autismus, atypický autismus, Rettův syndrom, Aspergerův syndrom, jiné pervazivní vývojové poruchy, pervazivní vývojová porucha nespecifikovaná. Stupeň závažnosti poruch bývá různý, typická je také značná variabilita projevů. I v případě nejlehčích forem postižení zhoršují sociabilitu a ztěžují zařazení jedince do společnosti

Kategorie

Krizové situace ve škole či školském zařízení zahrnují zejména rizikové chování vyvolané situací, která nastane z důvodu nepochopení současné potřeby žáka, kterým může být nepohodlí, změny aktuálního zdravotního stavu, či jiných faktorů, které ovlivňují jeho aktuální naladění. Reakcí žáka na takové nepochopení je řešení situace neadekvátním způsobem, neadekvátními verbálními projevy, vzdorovitým chováním, stereotypním chováním, agresí vůči ostatním spolužákům či dospělým, sebepoškozováním, výbušným chováním, vulgárním vyjadřováním apod. Jedná se o manifestaci vysoce stresové situace, ve které se žák ocitl.

Postup školy

Pro předcházení krizovým situacím spojeným s rizikovým chováním žáků s PAS je nutné dodržovat tato pravidla:

- pravidlo přesnosti, jasnosti instrukcí a zajištění předvídatelnosti
- pravidlo jasné a konkrétní motivace
- pravidlo vyšší míry tolerance
- pravidlo důslednosti v přístupu, vyšší míra vizuální podpory
- nadstandardní řešení obtíží s pozorností: při motorickém neklidu je možné dovolit žákovi s PAS manipulaci s předmětem a činností, která neruší ostatní a umožňuje soustředění, jako např. mačkáč míček, provázek, gumička, vyšší míra vysvětlování sociálně komunikačních pravidel a situací, vyšší míra pomoci v některých situacích, které vyžadují praktický úsudek, možnost odpočinku, relaxace

Třídní učitel úzce spolupracuje se zákonnými zástupci žáka a pravidelně je kontaktuje ve snaze získání aktuálních informací o případných změnách. Rovněž kontaktuje klíčového pedagoga školské poradenské zařízení, v jehož péči je žák s PAS veden.

Třídní učitel pravidelně informuje zákonné zástupce žáka o průběhu vzdělávání. Neprodleně informuje zákonné zástupce žáka a pověřeného pracovníka školy o změnách v chování, změnách aktuálního zdravotního stavu, projevech rizikového chování žáka, o plánovaných nebo náhlých změnách ve školním prostředí oproti nastavenému standardu (například onemocnění, akutní nebo plánované rekonstrukce opravy v areálu školy apod.).

Učitel při práci s třídním kolektivem vždy zohledňuje věk žáků. Způsobem přiměřeným věku žáků formou nejrůznějších metod rozvíjí schopnost diskutovat, pracovat v týmu a respektovat ostatní, uvědomovat si význam a podstatu pomoci a solidarity mezi lidmi, vzájemné úcty a snášenlivosti.

Třídní učitel v případě potřeby a po dohodě se zákonným zástupcem, spolupracuje s lékařskými specialisty, v jejichž péči žák s PAS je - především praktický lékař pro děti a dorost, dětský psychiatr, případně dětský klinický psycholog.

Pro případ výjimečných situací je vytvořen speciální krizový plán. Krizový plán je vypracován individuálně pro žáka, kterému krizová situace hrozí z důvodu přidružených zdravotních komplikací, včetně žáků s PAS a je součástí krizového plánu školy.

Spolupráce

- Zákonní zástupci
- Praktický lékař
- Dětský psychiatr
- Dětský klinický psycholog

1. 3. Kontaktní údaje

1. 3. 1. Škola

Mgr. Miroslava Machová	Ředitelka školy	+420 734 847 786	zs.chrastany@seznam.cz
Mgr. Ivana Šulcová	Zástupce ředitelky školy Školní metodik prevence	+420 724 690 737	ivana.lubojacka@seznam.cz
Mgr. Jana Pazderová	Výchovný poradce	+420 724 715 384	sistikova.jana@seznam.cz
Mgr. Pavla Fojtíková	Školní psycholog	+420 731 475 369	zs.chrastany@seznam.cz

1. 3. 2. Poradenská zařízení

PPP České Budějovice	Nerudova 59	37004	387 927 154 723 392 134	poradna.info@pppcb.cz
PPP Písek	Erbenova 722	39701	382 213 387 724 831 376	poradna.pisek@pppcb.cz
PPP Tábor	Vančurova 2904	39001	381 252 851 602 181 423	poradna.tabor@pppcb.cz
SPC Týn nad Vltavou	Sakařova 342	375 01	385 731 188 385 731 466	kancelar@zslogopedicka-tnv.cz
Speciálně pedagogické centrum při MŠ, ZŠ a PrŠ České Budějovice	Štítného 3	37001	774 300 038	spcmp.cb@seznam.cz
SVP České Budějovice	Dukelská 23	37001	386 354 383 386 355 888 607 016 598	vedouci.cb@dduhomole.cz
Krajský koordinátor České Budějovice	U Zimního stadionu 2/1952	37001	386 720 756	divoka@kraj-jihocesky.cz
OSPOD Týn nad Vltavou	náměstí Míru 2	37501	385 772 296 385 772 295	edita.cichova@tnv.cz
OSPOD České Budějovice	nám. Přemysla Otakara II. 1/1 Kněžská ul. č. 19	370 92	386 801 602 386 804 201	hovorkovai@c-budejovice.cz kuzbovae@c-budejovice.cz

OSPOD Písek	Budovcova 207/6	397 01	382 330 813 382 330 809	ivana.kahovcova@mupisek.cz sarka.novotna@mupisek.cz
-------------	--------------------	--------	----------------------------	--

1. 3. 3. Tísňová volání

Policie ČR	158
Rychlá zdravotnická záchranná služba	155
Hasičský záchranný sbor	150
Integrovaný záchranný systém	112

1. 3. 4. Pomoc dětem v krizi

Linka důvěry Dětského krizového centra	241 484 149 777 715 215	problem@ditekrize.cz
Linka bezpečí	116111	pomoc@linkabezpeci.cz
Linka právní pomoci Nadace Naše dítě (každou středu v době od 14:00 do 18:00 hod.)	777 800 002	lpp@nasedite.cz
Vzkaz domů	800 111 113	nadace@nasedite.cz
Rodičovská linka	606 021 021 840 111 234	pomoc@rodicovskalinka.cz
Linka Bílého kruhu bezpečí ČB	734 479 644	bkb.cbudejovice@bkb.cz

1. 4. Přílohy

1. 4. 1. Krizový plán pro prevenci vzniku problémových situací týkajících se žáka s PAS

Jméno a příjmení žáka	
Datum narození	
Místo trvalého pobytu:	
Kontaktní údaje na zákonného zástupce/telefon	
Ročník	
Ošetřující lékař/ odborný lékař	
Pedagogický pracovník školského poradenského zařízení spolupracující na vytváření „Krizového plánu“	
Třídní učitel	
Asistent pedagoga	
Ostatní vyučující žáka	
Vychovatel/vychovatelka	
Osoby zajišťující specializované činnosti ve škole/školském zařízení (např. psycholog)	
Aktuální zdravotní stav žáka	
Aktuální stav žáka	
obsahuje popis speciálních vzdělávacích potřeb dle doporučení školského poradenského zařízení	

Podpis žáka		
Podpis zák. zástupce žáka		
Místo, datum		
Zpracoval		
Podpis ředitele školy		
Razítko školy		

1. 4. 2. Krizový plán pro prevenci vzniku problémových situací týkajících se žáka s PAS

Jméno a příjmení žáka	
Datum narození	
Místo trvalého pobytu:	
Kontaktní údaje na zákonného zástupce/telefon	
Ročník	
Ošetřující lékař/odborný lékař	
Pedagogický pracovník školského poradenského zařízení spolupracující na vytváření „Krizového plánu“	
Třídní učitel	
Asistent pedagoga	
Ostatní vyučující žáka	
Vychovatel/vychovatelka	
Osoby zajišťující specializované činnosti ve škole/školském zařízení (např. psycholog)	
Aktuální zdravotní stav žáka	
Aktuální stav žáka	

Podpis žáka		
Podpis zák. zástupce žáka		
Místo, datum		
Zpracoval		
Podpis ředitele školy		
Razítko školy		

1. 4. 3. Záznamový arch

Datum /čas

Co se stalo/průběh problémové situace

Kdo byl kontaktován/kým/čas

Poskytnutá opatření

Vyhodnocení

Podpis zapisovatele

1. 4. 4. Záznam o pohovoru se žákem

Jméno žáka	
Datum narození	
Bydliště	
Ročník	
Účastníci pohovoru (jméno, prac. zařazení)	
Stanovisko výchovného poradce/metodika prevence	
Zápis z pohovoru	
Závěry pohovoru, doporučení, dohodnutý další postup	
Datum	
Podpis žáka	
Podpisy zúčastněných	
Razítko školy	

1. 4. 5. Záznam o pohovoru se zákonným zástupcem žáka	
Jméno zák. zástupce žáka	
Jméno žáka	
Datum narození	
Bydliště	
Ročník	
Účastníci pohovoru (jméno, prac. zařazení)	
Stanovisko výchovného poradce/metodika prevence	
Zápis z pohovoru	
Závěry pohovoru, doporučení, dohodnutý další postup	
Datum	
Podpis zák.zástupce	
Podpisy zúčastněných	
Razítko školy	

